

СКГО

НАЦРТ

**СТРАТЕШКИ ПЛАН
СТАЛНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ГРАДОВА И ОПШТИНА
– САВЕЗА ГРАДОВА И ОПШТИНЕ СРБИЈЕ**

**ЗА ПЕРИОД
2026–2030. ГОДИНЕ**

1. ВИЗИЈА И МИСИЈА

Визија СКГО је модерна, професионална и ефикасна локална самоуправа која пружа квалитетне јавне услуге грађанима и привреди.

Мисија СКГО је заступање интереса локалне самоуправе, пружање квалитетних услуга локалној самоуправи и подржавање развоја и унапређења локалне самоуправе, кроз заједничко деловање чланства. СКГО креира, подстиче и помаже системске промене у политичко-административном систему, радећи како на унапређењу правног и институционалног оквира за локалну самоуправу, тако и на подршци у спровођењу локалне самоуправе.

Визија СКГО као организације јесте институционално снажан и одржив национални савез градова и општина који доприноси одговорној и ефикасној локалној самоуправи.

2. ОПШТИ ЦИЉ

Општи циљ Стратешког плана СКГО јесте ***систем локалне самоуправе који омогућава пуно остваривање права грађана на локалну самоуправу и ефикасно, делотворно и одрживо пружање услуга локалне самоуправе грађанима и привреди.*** Овако дефинисан, он прати општи циљ Програма за реформу система локалне самоуправе у Републици Србији, као кључног реформског документа за систем локалне самоуправе, у чијој изради је учествовала и СКГО. Спровођење овог програма реализује се у ширем обухвату Стратегије реформе јавне управе у Републици Србији до 2030. године, а Стратешки план СКГО такође је временски уклопљен са овим националним реформским оквиром.

3. ПРОГРАМСКИ ЦИЉЕВИ

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 1. РЕФОРМИСАН ПОЛОЖАЈ И УРЕЂЕЊЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Планирани резултат 1.1. Интензивирана реформа системских поставки локалне самоуправе

Као што је за претходни стратешки план СКГО била важна пуна примена Програма за реформу система локалне самоуправе 2021-2025, тако ће у наредних пет година бити од највеће важности пуна примена новог Програма за реформу система локалне самоуправе, који се припрема за период од 2026. до 2030. године. С тим у вези, СКГО ће се и даље залагати за децентрализацију и јачање локалне самоуправе у складу са Европском повељом о локалној самоуправи. СКГО ће заговарати и пуну ратификацију ове повеље и њену пуну примену у Србији и залагаће се за обављање јавних послова и услуга на територијалном нивоу који је најближи грађанима и локалним заједницама.

Потребно је наставити и рад на унапређењу системског правног оквира локалне самоуправе. Претходни рад МДУЛС и СКГО на изменама и допунама Закона о локалној самоуправи треба финализовати, како би се унапредио систем локалне самоуправе који

даље ефикасно и одрживо развија остваривање права грађана на локалну самоуправу са визијом стварања модерне, професионалне, ефикасне и одговорне локалне самоуправе. Основни и системски Закон о локалној самоуправи посебно треба унапредити у питањима као што су: унапређење надзорне функције скупштине и јачање положаја њених радних тела; унапређење транспарентности и доступности прописа из изворне надлежности у електронском облику; развијање нових моделитета управљања процесом поверавања или преношења надлежности локалним самоуправама; унапређење положаја локалног омбудсмана; унапређење процеса одлучивања у управном поступању у примени изворних надлежности локалне самоуправе (разматрање увођења међуопштинског професионалног другостепеног органа), и др. Након усвајања измена и допуна Закона о локалној самоуправи, приоритет ће бити да се у сарадњи са ресорним министарством обезбеди пуна подршка примени нових законских решења у пракси и уједначавању поступања по њима. Такође, таква врста подршке биће настављена и за примену правног оквира за референдум и народну иницијативу у локалној заједници где је приоритет да се унапреде капацитети локалне администрације за спровођење законских процедура у пракси.

Наставак развоја међуопштинске сарадње (МОС) биће и даље једна од кључних претпоставки реформе постојећег система локалне самоуправе. За системску реформу постојећег уређења локалне самоуправе преко је потребан интензиван развој међуопштинске сарадње како би локалне услуге биле ефикасније, јефтиније и, што је најважније, доступније у сличном обиму и квалитету свим грађанима. СКГО ће радити на проширењу опсега и видова међуопштинске сарадње, кроз успостављање заједничких служби, органа, организација и пројеката, размену знања и ресурса, што ће допринети рационалнијем коришћењу буџетских средстава и ефикаснијем решавању проблема који превазилазе границе једне локалне заједнице. У том смислу неопходно је размотрити даљу реформу Закона о локалној самоуправи у овој области као и измене и допуне секторских закона које би обезбедиле да МОС буде функционална у посебним областима рада локалне самоуправе и да се успоставе нове међуопштинске услуге. Залагање СКГО за континуирано унапређење правног оквира и праксе за МОС, биће праћено и активним заступањем потребе да се обезбеди континуирана национална финансијска подршка међуопштинском организовању услуга локалне самоуправе а сама СКГО пружаће стручну и техничку подршку локалним властима у успостављању међуопштинске сарадње.

Планирани резултат 1.2. Унапређена функција управљања људским ресурсима у локалној управи

Јачање функционалних и кадровских капацитета јединица локалне самоуправе представља темељни стратешки приоритет у циљу обезбеђивања ефикасног, одговорног и транспарентног спровођења њених надлежности. Значајан корак у том правцу је био увођење система заснованог на компетенцијама у функцију управљања људским ресурсима у претходном периоду. Како се интеграција система компетенција у функцију управљања људским ресурсима у локалној самоуправи комплетира, највећи акценат у наредном периоду треба ставити на стандардизацију поступања у области управљања људским ресурсима, као и на одрживости система након потпуне интеграције система компетенција.

С тим у вези, треба интензивирати подршку унапређењу капацитета за вршење функције управљања људским ресурсима и стручног усавршавања заснованог на

компетенцијама, која треба да буде праћена увођењем стандарда квалитета у овој области, као и анализом могућих модела међуопштинске сарадње у овим областима.

Посебан приоритет у наредном периоду треба да буде уређење система плата у органима локалне самоуправе. Након стављања ван снаге свих прописа у вези са платама у ЈЛС у марту 2025. године још су већа очекивања да се што пре уђе у решавање овог важног питања за функционисање управе. С тим у вези, у наредном периоду СКГО ће се залагати за решавање овог системског питања и обезбедиће подршку ЈЛС за примену новог нормативног оквира за плате, након што он буде усвојен.

Планирани резултат 1.3. Унапређена примена начела доброг управљања у локалној самоуправи

СКГО ће наставити рад на унапређењу примене начела доброг управљања у локалној самоуправи јер примена ових принципа представља кључни предуслов њеног суштинског развоја. Повећање транспарентности у раду, активно укључивање грађана и локалне заједнице, развој и спровођење мера за спречавање корупције, као и стално јачање одговорности, ефикасности и делотворности органа, од суштинског су значаја за изградњу квалитетног система локалне управе.

Ефикасно пружање и доступност локалних административних услуга прилагођених потребама грађана и привреде, представља један од приоритета развоја доброг управљања у локалној самоуправи. Стандардизација административног поступања, као и даљи развој е-управе, праћен јавно доступним и лако разумљивим услугама о којима су корисници благовремено и адекватно обавештени, кључни је део процеса реформе административног поступања локалне самоуправе. У складу са трендом дигитализације рада органа јавне управе, потребно је наставити и интензивирати дигитализацију локалних јавних услуга, као и повезивања већег броја административних поступака у циљу обезбеђивања ефикасне и доступне услуге за сваког грађанина или привреду. На тај начин ће се административни процеси поједноставити, убрзати и учинити доступнијим свим грађанима. Коришћење савремених технологија омогућиће бољу комуникацију између грађана и управе, али и већу доступност информација и услуга. Институт јединственог управног места један је од најважнијих реформских корака у правцу поједностављења поступака за услуге које су повезане јединственим животним догађајем или околностима у којима се грађани као потенцијални корисници услуга налазе. Идеја „више услуга на једном месту“ односно подршка СКГО увођењу и унапређењу јединствених управних места, јесте приоритет и у новом стратешком периоду. Такође, СКГО ће наставити подршку својим чланицама и у примени Закона о регистру административних поступака (упис изворних административних поступака у Регистар) чиме се подиже транспарентност у раду ЈЛС, уз истовремену могућност систематског праћења поступака, њихове оправданости и потребе за оптимизацијом у наредном периоду.

Примена начела доброг управљања подразумева усвајање и пуну примену локалних антикорупцијских политика и пуну јавност и контролу јавности над спровођењем антикорупцијских мера. У том смислу, за СКГО је приоритет даља изградња знања, размена искустава и промовисање добрих примера у овој области како би се дошло до најоптималнијих и најефикаснијих антикорупцијских мера и активности и до довољно устаљеног и конзистентног поступања ЈЛС. У смислу превенције корупције и посебно

развоја етичког обављања јавне функције, један од кључних докумената у локалној самоуправи јесте Етички кодекс функционера локалне самоуправе, који је усвојила СКГО. СКГО ће наставити да пружа подршку градовима и општинама у процесима усвајања и примене Етичког кодекса и у формирању и деловању локалних савета за праћење његове примене, као независног контролног механизма. Независна контрола примене Етичког кодекса веома је важна за побољшање транспарентности и поверења у добро управљање на локалном нивоу, као и за афирмацију одговорности као начела рада.

Кључни аспекти доброг управљања јесу и транспарентност рада локалне самоуправе и пуно учешће грађана у доношењу локалних одлука. СКГО ће се активно залагати и подржавати транспарентност односно отвореност локалних органа у поступању, јер ови принципи представљају важан аспект развоја поверења у локалну самоуправу и основ су за директно укључивање грађана у рад локалних власти. За СКГО је учешће грађана посебно важно у процесима припреме буџета, кључних локалних одлука (у вези са питањима као што су квалитет јавне услуге, урбани развој, животна средина, износ локалних пореских и других обавеза грађана и привреде, итд.) или припреме кључних развојних локалних јавних политика. СКГО ће зато промовисати и настојати да обезбеди подршку ЈЛС за изградњу знања и капацитета за спровођење кључних делова процеса грађанског учешћа (информисање заједнице, њено консултовање, укључивање и партнерство, примена и организовање различитих облика непосредног одлучивања грађана). Неопходно је унапредити механизме контроле и извештавања, како би грађани имали јасан увид у начин доношења одлука и трошења јавних средстава. У том процесу посебно ће бити важно даље развијати капацитете локалних органа за сарадњу са кључним партнерима у локалној заједници, као што су месне заједнице, удружења грађана и пословна заједница, у процесу предлагања, доношења и контроле извршења одлука локалне самоуправе али и у заједничким иницијативама и пројектима.

Поштовање људских и мањинских права на локалном нивоу јесте један од кључних делова корпуса принципа доброг управљања. За СКГО је веома важно да се настави и подржи изградња капацитета локалне самоуправе за пружање локалних јавних услуга које су прилагођене потребама различитих група становништва, уз обезбеђивање истог нивоа квалитета и доступности тих услуга. У претходном периоду посебно значајне напоре СКГО је направила у подршци локалној самоуправи у остваривању политике родне равноправности. Питање развијања пуне родне равноправности у локалним јавним политикама и даље ће бити један од кључних приоритета СКГО. Биће обезбеђена подршка за ЈЛС у примени правног оквира и политике родне равноправности (родно одговорни буџет, функционисање локалног институционалног оквира, локалне родно сензитивне мере, и др.) и примени начела Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу. СКГО ће посебно приоритизовати и друга важна питања, као што је између осталог пуно остваривање права етничких и националних мањина у локалној самоуправи.

Поред утврђивања стимулативних локалних политика и мера за промоцију остварења људских права у локалној самоуправи, СКГО сматра да је веома важно успоставити адекватан институционални оквир за заштиту права грађана пред органима локалне самоуправе. У том смислу један од кључних корака јесте успостављање функције локалног омбудсмана у складу са Законом о локалној самоуправи. Проширење мреже омбудсмана у локалној самоуправи биће један од приоритета СКГО, како кроз подршку успостављању

локалних омбудсмана у појединачним градовима и општинама, тако још више кроз проширење и подстицање међуопштинске сарадње у овој области.

Програмски циљ 1 посебно доприноси остварењу следећих циљева одрживог развоја и спровођењу обавеза Републике Србије у оквиру следећих преговарачких поглавља за преговоре о приступању ЕУ

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 2. УНАПРЕЂЕН СИСТЕМ ФИНАНСИРАЊА И ОДГОВОРНО УПРАВЉАЊЕ РАЗВОЈЕМ И ФИНАНСИЈАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Планирани резултат 2.1. Унапређен систем финансирања у правцу фискалне одрживости и финансијске аутономије ЛС

Систем финансирања локалне самоуправе треба да обезбеди довољност, стабилност и предвидивост прихода у локалним самоуправама као и да обезбеди транспарентност система трансфера ка локалним буџетима примењујући и принцип уједначавања са циљем јачање прихода локалне самоуправе и фискалне децентрализације у Републици Србији. Закон о финансирању локалне самоуправе којим се уређује обезбеђивање средстава за обављање изворних и поверених послова још од 2011. није значајне мењан, мада се контекст значајно променио. Иако су приходи ЛС номинално константно расли, њихов удео у укупним јавним приходима се из године у годину смањивао. Док је у периоду од 2017. - 2021. тај удео износио у просеку 14,6 %, од тада он константно пада да би 2024. достигао најнижи ниво од 13.3%. Такође се структура прихода ЈЛС значајно изменила и то, превасходно кроз значајан раст удела прихода од пореза на доходак, што је позитиван резултат, као и кроз смањивање удела осталих врста прихода а превасходно удела општег ненаменског трансфера, чији се номинални износ није мењао већ 12 година. Замрзавање општег ненаменског трансфера има лош утицај на висину прихода великог броја, превасходно слабије развијених ЈЛС које у значајној мери зависе од ове врсте трансфера. Тиме је нарушено уједначавање и хоризонтална равнотежа између ЈЛС, што би требало да буде једна од најважнијих карактеристика овог трансфера.

Зато је неопходно инсистирати на дијалогу о правцима за унапређење система финансирања локалне самоуправе превасходно кроз обнову и континуирани рад Комисије

за финансирање локалне самоуправе. Први неопходан корак јесте „одмрзавање“ односно повећање износа ненаменског трансфера. У наредном кораку треба да уследи свеобухватна анализа правног оквира и његове примене у пракси кроз призму стања како прихода и примања, тако и расхода и издатака на бази њиховог планирања и остварења, односно извршења у ЈЛС, као и њихове усклађености са смерницама Министарства финансија и др. На основу закључака ове анализе, треба доћи до консензуса локалних власти и предлога који би омогућио реформу система финансирања ЛС који би обезбедио да локалне самоуправе имају адекватне ресурсе за пружање јавних услуга и изградњу инфраструктуре, као и да задовоље потребе свог становништва, без обзира на њихову географску локацију или економске прилике, као и да тим ресурсима, тамо где је то оптимално, слободно располажу у складу са својим овлашћењима. Потребно је и покренути и процес реформе правног и методолошког оквира који одређује степен развијености градова и општина јер је то од суштинског значаја како за унапређење постојећег система финансирања тако и за политике равномерног регионалног развоја и друге области подршке локалној самоуправи.

Планирани резултат 2.2. Унапређено планирање развоја и извршење локалног буџета

Имајући у виду да је у периоду од 2021. до 2025. велика већина ЈЛС (84%) усвојила Планове развоја који су хијерархијски највиши и обавезан плански документ за сваку ЈЛС, у наредном периоду приоритет представља континуирани процес њиховог спровођења, праћења и извештавања. За даљи напредак у унапређењу развојног планирања, посебно важан аспект представља израда извештаја о учинцима спровођења планова развоја чије је усвајање од стране локалних скупштина законска обавеза за све ЈЛС након три године од усвајања плана развоја. СКГО ће наставити да се залаже и за квалитетнију интеграцију Циљева одрживог развоја кроз локалне планске документе, и у раду са градовима и општинама на извештајним процесима потенцирати јасније исказивање доприноса спровођењу УН Агенде 2030. Посебно је важан и захтеван процес средњорочног планирања као неопходан спој са процесом (програмског) буџетирања као и процес капиталног планирања и буџетирања имајући у виду комплексност капиталних пројеката. Управо недостаци у процесу планирања су добрим делом узрочници релативно слабог извршења расхода, поготово оних капиталних, као и за честе ребалансе код многих ЈЛС што јасно говори о потреби унапређења како ефикасности тако и ефективности планирања и буџетирања.

СКГО ће у наредном периоду бити посвећена и подршци увођењу и имплементацији територијалних стратегија као инструмената кохезионе политике ЕУ у сферу планирања на локалном и међуопштинском нивоу. Градови и општине и регионалне развојне агенције биће подржане у стварању конекција између локалних планских докумената и стратегија територијалног развоја у циљу повећања спремности локалних самоуправа за приступ фондовима ЕУ.

Искуство непосредне подршке градовима и општинама из претходних година, као и модели, смернице и препоруке за унапређење и прилагођавања прописа, јесу добра основа и путоказ за поступање у хоризонту до 2030 године, а унапређење знања, како о буџетском процесу, тако и о примени буџетских класификација је од великог значаја за

позитивне помаке у овој области. СКГО ће наставити изградњу капацитета ЛС и подршку за снажење родне перспективе у локалним буџетима, а пажња ће бити посвећена и новим захтевима у погледу зеленог буџетирања и уважавању аспеката одрживог развоја у управљању капиталним инвестицијама. Ефикасно извршење локалних буџета тако да локалне самоуправе под најповољнијим условима прибаве добра, услуге и радове потребног квалитета, најдиректније зависи од функционисања система јавних набавки у ЈЛС, тако да ће се и овом домену пословања ЛС посветити дужна пажња и пружити подршка.

Изузетно важан приоритет за локалну самоуправу и за СКГО у наредном периоду јесте и даљи развој капацитета ЈЛС за администрирање локалних изворних прихода, будући да је то претпоставка за увећање локалних буџета, поготово имајући у виду да анализе и процене указују да постоји такав простор, првенствено кроз додатно ширење обухвата имовине која се опорезује и повећање степена наплате. Потребно је унапредити и принудну наплату, смањити застарелост пореског дуга као и искористити нове функционалности јединственог информационог система ЛПА кроз пружање различитих е-услуга. Кроз умрежавање професионалаца из ЛПА, обезбедиће се подршка ЛПА у даљем развоју техничких и људских капацитета за администрирање локалних јавних прихода, форум за размену примера добре праксе и знања и иницирати потребна унапређења регулаторног оквира.

Планирани резултат 2.3. Унапређење одговорног и транспарентног коришћења јавних средстава ЈЛС

Интерна финансијска контрола у јавном сектору (ИФКЈ) јесте прожимајући аспект управљања јавним финансијама и укључује тесно повезане функције финансијског управљања и контроле (ФУК), интерне ревизије (ИР) и управљачке одговорности. У претходним годинама постигнути су значајни помаци у овим областима, па је тако ФУК успоставило 58% ЈЛС, а интерна ревизија у неком облику постоји у 51% ЈЛС. Нова законска решења у погледу организационог позиционирања ИР у ЈЛС као и примене новог сета међународних стандарда већ од 2025. године значајно су обележиле контекст развоја ИР. У складу са тим, СКГО ће посебну пажњу посветити подршци ЈЛС у успостављању или даљем развоју система ИФКЈ, као и раду на јачању свести локалних власти о значају ИФКЈ као интегралног дела локалних стратешких и оперативних процеса.

Транспарентност јавних финансија и омогућавање учешћа јавности у одлучивању о расподели јавних ресурса, је од великог значаја за њихово одговорно коришћење. Постојеће добре праксе у вези са обавештавањем јавности о стању и извршењу буџета, реализованим инвестицијама, кредитној способности и задужености, ревизијама завршних рачуна или са учешћем јавности у дефинисању локалних приоритета за финансирање, треба проширити на што већи број ЈЛС. Посебну пажњу СКГО ће усмерити на подршку градовима и општинама да примењују алате за транспарентну и инклузивну припрему буџета (попут квалитетних јавних расправа) и за континуирано праћење његовог извршења (као што је примена једноставних решења која су лако доступна и разумљива грађанима попут водича за грађане кроз завршни рачун и буџет ЈЛС, и сл.).

Програмски циљ 2 посебно доприноси остварењу следећих циљева одрживог развоја и спровођењу обавеза Републике Србије у оквиру следећих преговарачких поглавља за преговоре о приступању ЕУ

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 3: УНАПРЕЂЕЊЕ ПЛАНИРАЊА И СПРОВОЂЕЊА ЛОКАЛНИХ ПОЛИТИКА КОЈЕ ДОПРИНОСЕ ЕКОНОМСКОМ И СОЦИЈАЛНОМ РАЗВОЈУ

Планирани резултат 3.1. Унапређени капацитети локалне самоуправе за подстицање економског развоја локалне заједнице

Локални економски развоја (ЛЕР) један је од кључних приоритета у активностима СКГО. ЛЕР је основа укупног развоја локалне самоуправе и локалне заједнице, јер генерише нова радна места и раст прихода и економске снаге како грађана тако и саме локалне самоуправе. Посебно је важно да се у будућем периоду као важан део подршке локалном и регионалном развоју препознају инструменти кохезионих политика ЕУ.

Управо зато, СКГО ће дати подршку локалним самоуправама у подизању капацитета за успешну имплементацију интегралних пројеката који подстичу социо-економски развој. СКГО ће наставити и да подржава израду и реализацију различитих секторских програма подршке ЛЕР-у (Програм ЛЕРа, Програм запошљавања) и развој конкретних услуга према привреди. Приоритет јесте подршка за успостављање основног оквира за ЛЕР (израда локалних политика, припрема програма и мера за подршку локалној привреди, изградња капацитета администрације за реализацију и праћење приватних инвеститора, и др.), развој женског предузетништва, економско јачање младих и развој социјалног предузетништва.

У области запошљавања, СКГО ће наставити да подржава усклађивање локалних планских докумената са Законом о планском систему и укључивање мера које подржавају различите иницијативе као што су социјално предузетништво, гаранције за младе, дуално образовање и сл.

Туризам као изузетно потентна економска активност, захтева и у наредном периоду интензиван и континуиран рад са ЈЛС и у развојним и у повереним пословима. У развојним – неопходна је подршка у изради програма развоја туризма, програма промотивних

активности (и њихово усклађивање са Законом о планском систему) и развоју туристичких производа, а у повереним – треба наставити изградњу капацитета ЈЛС у области угоститељства: категоризацији, еТуристи и туристичкој инспекцији. Такође, теме које захтевају већу пажњу у наредном периоду су: категоризација туристичког места, могућности и ограничења проглашења туристичког простора, измене минимално техничких услова у области угоститељства, унапређење законског оквира за бањски туризам, почетак успостављања дестинацијских менаџмент организација и др.

Планирани резултат 3.2. Унапређено деловање ЈЛС у области пољопривреде и руралног развоја и у коришћењу средстава ИПАРД програма

У наредном стратешком периоду, једна од најкомплекснијих области са специфичним изазовима, али и великим потенцијалима за развој ЈЛС, биће област пољопривреде и руралног развоја. Након дугогодишњег заговарања од стране СКГО, очекује се да Управљачко тело ИПАРД програма Министарства пољопривреде акредитује мере 5 и 6 које су веома значајне за ЈЛС. У мери 5 (LEADER), која доприноси развоју локалних заједница кроз активно деловање локалних акционих група, ЈЛС могу бити оснивачи или чланови ових група поред јавног и приватног сектора. Кроз ове локалне групе креира се оквир за пуну сарадњу локалних актера и коришћење важних националних и ЕУ финансијских фондова за пољопривреду и рурални развој. Мера 6, чији су једини корисници ЈЛС, односи се на инвестиције у руралну јавну инфраструктуру, и једна је од најзначајнијих мера ИПАРД програма за унапређење квалитета живота на селу и за смањење урбано-руралних разлика. С обзиром на велики потенцијал који ове мере ИПАРД програма имају за развој локалне заједнице, СКГО ће, кроз сарадњу са ресорним министарством и Управљачким телом ИПАРД програма, интензивирати рад са ЈЛС у свим оним сегментима и механизмима подршке који су јој на располагању.

Осим подршке за коришћење ИПАРД средстава, СКГО ће наставити да подржава своје чланице у развоју капацитета и примени правног оквира и политика у области пољопривреде и руралног развоја. СКГО ће организовати правовремено информисање и подршку својим чланицама у вези са новим електронским системима чије је увођење планирано или је у току, као што су ЛПИС (Систем за идентификацију земљишних парцела) и Интегрисани административни и контролни систем (IACS), који представља један од најважнијих елемената и један од услова за затварање преговарачког Поглавља 11. Такође, СКГО ће наставити и да пружа подршку својим чланицама у изградњи капацитета за примену система Е-Аграр као и за пренос знања на кориснике овог система у локалној заједници.

СКГО ће пружати подршку изради и реализацији два најзначајнија програма путем којих ЈЛС утичу на унапређење и развој пољопривреде и руралног развоја на локалном нивоу: 1) Програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта и 2) Програма мера подршке у области пољопривреде и руралног развоја. Посебно важно питање за СКГО биће неопходност укључивања мера за прилагођавање и повећање отпорности на измењене климатске услове и интензивније дефинисање и спровођење у локалним политикама мера које су у складу са применом Зелене агенде. Поред тога, пажња ће се посветити и надлежностима ЈЛС из области водопривреде, шумарства, пренамени

пољопривредног у грађевинско земљиште, комасацији и другим актуелним темама и питањима за деловање ЈЛС у области пољопривреде и руралног развоја.

Планирани резултат 3.3. Унапређена доступност, квалитет и ефикасност локалних здравствених услуга, услуга социјалне заштите и социјалне инклузије на локалном нивоу

Квалитетан плански, програмски, финансијски и институционални оквир у областима друштвене бриге за здравље и јавног здравља на нивоу локалне самоуправе, изузетно је важан за даљи развој локалне самоуправе. Подршка локалној самоуправи као актеру јавног здравља, у изради планова јавног здравља, програмирања и финансирања јавног здравља и здравствене заштите у складу са законским оквиром, биће приоритет СКГО. Такође, за СКГО је веома важно интензивирање процеса реформе хитне медицинске помоћи. Потребно је усвојити прописе који ће прецизирати ову надлежност локалне самоуправе и дефинисати националне и локалне мере које ће обезбедити да доступност и квалитет хитне медицинске помоћи буду уједначенија на територији целе земље. За даљи развој функција локалне самоуправе у области јавног здравља и здравственог система, неопходна је систематска и континуирана подршка јачању капацитета локалне самоуправе, укључујући ту посебно и повећање кадрова и боље уређивање ових послова у локалној администрацији.

Унапређење улоге ЈЛС у области социјалне заштите стратешки је приоритет СКГО. СКГО ће наставити са подршком јачању капацитета локалних самоуправа да самостално планирају, организују и прате услуге у складу са потребама становништва и својим надлежностима. Основ за то биће значајна искуства и развијени модели и пракса из претходног стратешког периода кроз сарадњу са ресорним министарством и Европском унијом. Посебан фокус биће на унапређењу стратешког, институционалног и финансијског оквира као основе за ефикасно и одрживо управљање локалним системом социјалне заштите. Унапређење услуга не подразумева само израду планских докумената, већ и њихову доследну примену, засновану на реалним ресурсима, теренским подацима и потребама корисника. Одрживост постојећих услуга, као и развој нових, прилагођених и иновативних облика подршке, посебно је изазов у мањим и недовољно развијеним општинама. Због тога је важно наставити подршку креирању одрживих организационих решења, укључујући примере међуопштинске сарадње и развој партнерстава између локалних самоуправа, установа, цивилног сектора и других актера. Унапређење међусекторске сарадње, пре свега сектора здравства, образовања и запошљавања, кључан је процес за развој локалних социјалних услуга, нарочито у случајевима корисника који се налазе у вишеструким ризицима. Поред тога, потребно је унапређивати квалитет и територијалну доступност услуга, али и подстицати већу оријентацију ка корисницима и њиховим специфичним потребама.

Доступност, квалитет и ефикасност локалних механизма социјалне инклузије представља такође један од приоритета СКГО. Успостављање и унапређивање свеобухватног одрживог стратешког, нормативног, финансијског и институционалног оквира за спровођење локалних политика и мера социјалне инклузије јесте кључно за развој праведне и инклузивне локалне заједнице. СКГО ће наставити рад на унапређењу доступности, квалитета и ефикасности локалних механизма социјалне инклузије, кроз

јачање институционалних капацитета, интерсекторску сарадњу и боље повезивање локалних мера са националним стратешким оквиром. Посебан значај има успостављање и унапређење инклузивних, међусекторских услуга на локалном нивоу, које подразумевају координисану подршку у области социјалне заштите, образовања, здравства, запошљавања и становања. Локалне самоуправе имају кључну улогу у овом процесу, јер управо на локалном нивоу може доћи до најбрже идентификације потреба и прилагођавања мера специфичностима заједнице. У оквиру тога, социјална инклузија Рома и Ромкиња остаје један од најважнијих изазова и приоритета, због кога ће бити настављена подршка развоју и унапређењу локалних механизма инклузије, као што су мобилни тимови, координациона тела и координатори за ромска питања. Истовремено, СКГО ће подржати процес усклађивања локалних планских докумената са националном Стратегијом за социјално укључивање Рома и Ромкиња (2022–2030), кроз израду и ревизију локалних акционих и оперативних планова. Посебан акценат биће на обухвату свих релевантних области – образовање, здравље, становање, запошљавање и социјална заштита – у складу са надлежностима локалне самоуправе.

Планирани резултат 3.4. Унапређено деловање локалне самоуправе у области образовања и подршке деци и омладини

Унапређење образовања, подршка родитељству и примени адекватних омладинских политика представљају међусобно повезане приоритете који имају за циљ стварање подстицајног окружења за развој деце и младих на локалном нивоу. Свеобухватним приступом, који обухвата рани развој, инклузивно образовање и активно учешће младих, локалне самоуправе доприносе изградњи друштва једнаких шанси и отпорних заједница.

За даљи развој локалне самоуправе изузетно је важно јачање капацитета за управљање и унапређење услуга у области предшколског васпитања и образовања. За СКГО приоритет остаје подршка у планирању и оптимизацији мреже образовних установа (у складу са развојним и демографских кретањима), проширењу мреже установа и повећању обухвата деце, нарочито у најранијем узрасту и у мање развијеним срединама, као и унапређењу услова у постојећим објектима. Развој и ширење дуалног образовања постаје све важнији део процеса образовања у оквиру кога и локална самоуправа има своју улогу. Неопходно је наставити са усклађивањем образовних профила са потребама локалног тржишта рада и јачањем сарадње између школа и привредних субјеката. Локалне самоуправе имају важну улогу у подршци школама у реализацији наставе кроз рад, као и у обезбеђивању услова за доступност овог модела образовања свим ученицима.

Инклузивно образовање такође је један од стратешких приоритета СКГО, при чему интересорне комисије представљају кључни механизам за идентификацију потреба и додатну подршку деци са сметњама у развоју и другим тешкоћама у учењу. Даљи развој њиховог рада, професионална подршка и боља координација са предшколским и школским установама неопходни су за обезбеђивање равноправног приступа образовању за свако дете. Смањење осипања ученика из образовног система, посебно у социјално и економски угроженим групама, захтева активнију улогу локалних самоуправа у праћењу и интервенцији. То подразумева бољу сарадњу са школама, центрима за социјални рад и другим институцијама, као и примену мера подршке као што су обезбеђивање превоза, школске исхране, стипендија и психосоцијалних услуга.

СКГО ће наставити да ради на развоју подршке локалне самоуправе родитељству у првим годинама развоја детета. Градови и општине имају кључну улогу у развоју јавних политика, мера и услуга које се односе на најранији период одрастања, укључујући унапређење финансирања, праћење квалитета установа и обезбеђивање доступности подршке свим породицама. У том контексту, посебан значај има развој услуга ране интервенције, које подразумевају правовремену и координисану подршку деци и родитељима у ризику, кроз сарадњу сектора социјалне заштите, здравства, образовања и локалне заједнице.

Јачање локалних омладинских политика представља природан наставак подршке раном развоју деце и родитељства и важан део напора усмерених ка свеобухватном друштвеном развоју. Млади представљају значајан потенцијал и покретач промена, те је неопходно да локалне самоуправе развијају документе јавних политика који подстичу њихово активно учешће, омогућавају лични и професионални развој и унапређују квалитет живота младих. Многе ЈЛС немају важеће или применљиве стратегије и програме за младе, па је приоритет израда и имплементација нових докумената усклађених са националном Стратегијом за младе. Посебан фокус биће на подршци оснивању и одрживом раду канцеларија за младе, као и на развоју локалних савета за младе као механизма за укључивање младих у процесе доношења одлука. Подршка младима треба да обухвати развој омладинских простора, услуга и програма у областима запошљавања, образовања, менталног здравља и активизма. У том процесу, СКГО ће наставити да пружа континуирану саветодавну подршку, организује обуке и развија алате за разумевање потреба младих и ефикаснију примену мера омладинске политике на локалном нивоу.

Планирани резултат 3.5. Развијене доступне, ефикасне и квалитетне локалне политике у области спорта и културе

Развој локалних политика у области културе и спорта представља кључну компоненту ширег друштвеног развоја, ослањајући се на улогу ЈЛС као покретача инклузивности, учешћа грађана и унапређења квалитета живота у заједници. Подршка развоју системских услова за развој културе и промоцију материјалног и нематеријалног наслеђа, као јавног добра доступног свим грађанима, без обзира на њихов социјални, географски или други статус, јесте један од приоритета развоја локалне заједнице. Унапређење улоге ЈЛС у креирању и спровођењу културних политика представља зато важан приоритет СКГО у новом стратешком периоду. СКГО ће дати подршку развоју свеобухватног и одрживог локалног стратешког, институционалног и финансијског оквира, који ће омогућити да локалне заједнице развијају културу као значајан ресурс друштвеног и економског развоја. Посебан фокус биће на унапређењу комуникације, сарадње и размене добрих пракси као и подстицању стратешког планирања, ефикаснијем коришћењу постојећих и нових извора финансирања и јачању капацитета локалних актера у култури – запослених у ЈЛС и локалним установама културе, чији су оснивачи градови и општине.

У наредном периоду очекује се усвајање нове националне стратегије развоја спорта, која ће послужити као основ за креирање и усклађивање нових локалних програма и планова развоја спорта. СКГО ће дати подршку у припреми локалних стратешких докумената, а локалне самоуправе ће бити подстакнуте да у своје планове интегришу мере за равноправно учешће, социјалну инклузију и развој спортске инфраструктуре. СКГО ће

радити и на подршци за унапређење програма спортске рекреације и школског спорта као основних надлежности ЈЛС у циљу шире доступности спортских садржаја за све грађане, уз приоритетно укључивање деце и младих, као и других циљних група попут старијих лица, особа са инвалидитетом, жена и маргинализованих заједница. Такође, у раду СКГО посебан акценат биће стављен на унапређење механизма финансирања и на праћење буџетских издвајања у области спорта, посебно спортске рекреације, како би се обезбедила већа транспарентност, ефикасност и повезаност финансирања са постигнутим резултатима и мерили ефекти на локалну заједницу. Коначно, у наредном периоду, у сарадњи са ресорним министарством, неопходно је унапредити капацитете ЈЛС за успостављање и развој функције спортске инспекције (међуопштинска сарадња, кадровско јачање и примена алата инспекцијског надзора) и подржати локалне управе у преузимању ове надлежности.

Програмски циљ 3 посебно доприноси остварењу следећих циљева одрживог развоја и спровођењу обавеза Републике Србије у оквиру следећих преговарачких поглавља за преговоре о приступању ЕУ

ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 4. УРБАНИ РАЗВОЈ ЗАСНОВАН НА ОДРЖИВОСТИ, УКЉУЧЕНОСТИ И ЈЕДНАКОСТИ, УСМЕРЕН НА ПРОСПЕРИТЕТ ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА И УГЉЕНИЧНУ НЕУТРАЛНОСТ

Планирани резултат 4.1. Унапређено спровођење надлежности у области заштите животне средине, смањење ризика од катастрофа и адаптација на климатске промене

СКГО ће у периоду 2026–2030. године радити са чланицама на стратешком усклађивању локалних јавних политика са Европским тековинама и Зеленом агендом за Западни Балкан. Јачање капацитета локалних самоуправа за решавање сложених изазова у области заштите животне средине и прилагођавања на измењене климатске услове

одиграваће се кроз интегрисани приступ који обухвата рад на терену на конкретним проблемима у конкретним локалним срединама и преношење знања и искустава на ниво свих локалних самоуправа кроз тела, органе и механизме које је развила СКГО. Нагласак деловања СКГО биће на континуираном развоју правног оквира у области заштите животне средине, што укључује усклађеност подзаконских аката из области заштите животне средине са Законом о планском систему и степен њихове примене на локалном нивоу, односно јачање утицаја локалних самоуправа у процесу израде и усклађивања подзаконских аката кроз консултативне механизме и хармонизацију прописа ради ефикасне имплементације јавних политика заштите животне средине на локалном нивоу.

Боља примена закона из области заштите животне средине и повећање административних капацитета на локалном нивоу ће представљати важан аспект деловања СКГО. Унапређење примене закона у области заштите животне средине на локалном нивоу подразумева развој и имплементацију локалних планова и програма, као и јачање инспекцијског надзора и кадровских и техничких капацитета у ЈЛС. Истовремено, потребно је ојачати институционалну сарадњу и дијалог између локалних самоуправа, Министарства заштите животне средине и грађана, како би се обезбедила флексибилност у спровођењу прописа и одрживо управљање ресурсима у складу са захтевима Зеленог договора и процесом приступања ЕУ. Успостављање ефикаснијег система финансирања заштите животне средине на локалном нивоу кроз побољшану координацију између Министарства заштите животне средине и ЈЛС, уз активну улогу СКГО као посредника у креирању двосмерне комуникације, ће омогућити усаглашеност финансијских подстицаја са реалним локалним потребама, боље планирање пријављивања на позиве и одрживије коришћење расположивих средстава за локални ниво.

Фокус СКГО ће бити и на креирању дугорочних визија развоја који integriшу принципе одрживости у све секторе, уз јасно повезивање стратешких циљева са процесима програмирања и буџетирања. Кључни елемент стратешког приступа представља изградња институционалних капацитета на локалном нивоу за ефикасно планирање и реализацију зелених пројеката, са посебним освртом на приступ финансијским средствима и спремност пројеката.

У оквиру активности усмерених на адаптацију на климатске промене и смањење ризика од катастрофа, приоритет јесте енергетска транзиција, очување природних ресурса и унапређење зелене инфраструктуре у урбаним срединама. Посебан акценат биће на јачању капацитета локалних служби за цивилну заштиту односно за управљање превенцијом од елементарних непогода (поплава, пожара и др.) и одговором локалне заједнице на њих, као и на изградњи техничких капацитета локалних самоуправа за благовремен и ефикасан одговор на климатске изазове и ванредне ситуације.

Осим тога, елементи овог програмског резултата укључују побољшање система прикупљања података и унапређење база са елементима из домена заштите животне средине и климатских ризика, јачање партнерстава са стручним организацијама, анализу рањивости и развој локалних техничких капацитета за одговор на измењене климатске услове и ванредне ситуације. Овај амбициозан приступ, који комбинује техничку подршку са јачањем партиципативних механизма, има за циљ да обезбеди не само усклађеност са европским стандардима већ и стварање одрживих модела локалног развоја заснованих на принципима климатске правде и еколошке одговорности.

Планирани резултат 4.2. Подршка транспарентном и одрживом урбаном и просторном планирању

Оснаживање улоге локалних самоуправа у управљању простором и обезбеђивање стручне и саветодавне подршке у примени законских решења, укључујући и дигитализацију планских процеса и увођење ГИС формата, јесте један од приоритета СКГО у наредном периоду. Наставиће се активности на унапређењу партиципативних процеса у урбанистичком планирању, уз промоцију употребе посебно развијеног алата за мерење учешћа јавности (СКГО Индекс партиципације). Подршка ће бити усмерена и ка очувању и унапређењу квалитета грађене средине и јавних простора кроз иницијативе као што су националне награде за јавни простор и приступачност, у сарадњи са надлежним институцијама.

У области одрживе урбане мобилности, као све значајније теме међу локалним властима, СКГО ће наставити да промовише израду планова одрживе мобилности (ПОУМ) и заговараће уређење ове области у оквиру законодавства. Потребно је успоставити стабилну институционалну и финансијску подршку за развој интегрисаних и еколошки прихватљивих система саобраћаја на локалном нивоу. Један од приоритета за заговарање биће и реформе у области јавног превоза путника, односно креирање услова за успостављање ове услуге у што већем броју јединица локалне самоуправе.

Када је реч о становању, СКГО ће наставити да заговара усвајање националног стратешког оквира, као и измене правног оквира које ће омогућити ефикасније управљање зградама и примену мера енергетске ефикасности. Биће настављена сарадња са надлежним министарствима ради побољшања модела финансирања и оперативне подршке.

Планирани резултат 4.3. Развој система комуналних услуга и одрживог управљања енергијом

СКГО ће наставити да систематски ради на подршци локалним самоуправама у трансформацији и унапређењу комуналних система и комуналне инфраструктуре, како би на ефикасан начин обезбедиле висок квалитет ових услуга за грађане, јавни сектор и привреду. Стратешки приступ ће се фокусирати на подршци припреми програма за развој и одржавање комуналне инфраструктуре кроз развој модела и обука за представнике локалних самоуправа. Посебан акценат биће стављен на међуопштинску сарадњу кроз промоцију формирања регионалних приступа у решавању комуналних изазова, тамо где је такав приступ оправдан, као и на увођење транспарентне методологије за одређивање цена услуга, које балансирају економску одрживост и социјалну прихватљивост.

У енергетском сектору, стратешко опредељење промовише транзицију ка обновљивим изворима енергије кроз израду локалних акционих планова (SECAP), субвенције за енергетску обнову домаћинстава (посебно усмерене на угрожене групе) и модернизацију система даљинског грејања са циљем смањења губитака и повећања учешћа обновљивих извора. Истовремено, развијаће се сарадња са релевантним актерима на националном, локалном, али и међународном нивоу, како би се обезбедили услови за спровођење енергетске транзиције на локалном нивоу, као и мера за смањење енергетског сиромаштва,

укључујући увођење иновативних инструмената за финансирање, промоцију програма замене застарелих ложишта и едукативне кампање. Финансијски механизми ће обухватати боље планирање и искоришћење средстава из локалних и националног буџета намењених за програме енергетске обнове, комбиновање различитих извора (примера ради за социјалну политику и енергетику), за modele јавно-приватног партнерства, припрему пројеката за међународне фондове и подизање капацитета у систему енергетског менаџмента на локалном нивоу. Овај свеобухватан приступ, који комбинује техничке иновације са социјалном инклузијом и јачањем институционалних капацитета, има за циљ да обезбеди одрживу трансформацију комуналног и енергетског сектора у складу са европским стандардима, уз истовремено побољшање квалитета живота грађана и смањење утицаја на животну средину.

Програмски циљ 4 посебно доприноси остварењу следећих циљева одрживог развоја и спровођењу обавеза Републике Србије у оквиру следећих преговарачких поглавља за преговоре о приступању ЕУ

4. УНАПРЕЂЕЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ФУНКЦИЈА СКГО

4.1. Заступање интереса локалних власти

Заступање интереса локалних власти традиционална је функција сваке асоцијације градова и општина. Функција заступања интереса локалних власти пред националним органима коју обавља национална асоцијација локалних власти, као што је СКГО, има кључну улогу у осигуравању да локалне власти буду укључене у процес доношења одлука на националном нивоу. Кроз ову функцију, национална асоцијација локалних власти настоји да обезбеди да градови и општине буду укључени у процес израде докумената јавних политика и прописа. Ово укључивање је веома важно јер локалне власти треба да примењују та документа у пракси.

Један од основних праваца деловања СКГО у вези са јачањем њене функције заступника локалних власти јесте заговарање измена Закона о локалној самоуправи (ЗЛС)

односно других нормативних решења, којима ће додатно бити уређено учешће ЈЛС, самостално или преко своје асоцијације, у припреми прописа од посебног значаја за остваривање и развој локалне самоуправе и у спровођењу процеса који су важни за функционисање и развој локалне самоуправе. Новим Програмом за реформу система локалне самоуправе од 2026 до 2030, који је у припреми, планирано је да се ради на изменама Закона о локалној самоуправи како би се регулисала обавезност консултација са локалним властима и/или њиховом асоцијацијом у процесу припреме јавних политика и прописа значајних за локалну самоуправу.

СКГО заговара активно укључивање локалне самоуправе у процес преговора о европским интеграцијама и сарађује са националним органима како би се обезбедила примена адекватног механизма за консултовање локалног нивоа власти. Веома је битно да градови и општине буду укључени у процес израде докумената јавне политике и прописа који произлазе из процеса приступања Европској унији, јер ће такође и они да их примењују. СКГО посебно заговара активно учешће локалних власти у преговорима у оквиру кластера који покривају важна поглавља за локалну самоуправу (као што су на пример: преговарачке групе за поглавље 11 и 22 – кластер 5: Ресурси, пољопривреда и кохезија, за поглавље 27 – кластер 4: Зелена агенда и одржива повезаност). Зато ће СКГО наставити да заговара и заступа интересе локалне самоуправе у овим процесима и да, у сарадњи са националним органима, подржава примену адекватног механизма за консултовање локалног нивоа власти, који ће бити у складу с методологијом за преговоре о чланству у ЕУ и са њом усаглашеном институционалном структуром.

За даљи развој функције заступања неопходно је још интензивније укључивање чланица СКГО у процес праћења стања у самим градовима и општинама и у дефинисање и заговарање мера за унапређење система локалне самоуправе. У том смислу, изузетно су важни ресорни одбори СКГО и тематске мреже професионалаца из локалне самоуправе. Стога један од главних приоритета и даље остаје интензивирање размене искустава између градова и општина и идентификовање приоритета и ставова локалне самоуправе, посебно у оквиру одбора и мрежа СКГО. У претходном стратешком периоду основано је неколико нових мрежа (као што су мрежа секретара скупштина општина/градова или мрежа правобранилаца). Даље умрежавање у циљу размене искустава и знања у оквиру система локалне самоуправе, биће један од кључних приоритета СКГО.

Посебно важан приоритет за СКГО јесте адекватно представљање интереса локалних власти, као и политике и ставова организације, у кључним националним форумима и процесима у којима СКГО учествује. СКГО представља интересе локалних власти у кључним националним форумима и процесима, као што су: Савет за реформу јавне управе Владе Републике Србије, Републички штаб за ванредне ситуације, Савет за стручно усавршавање запослених у ЈЛС, Комисија за финансирање локалне самоуправе, Савет за праћење примене препорука УН за људска права, процес припреме и праћења спровођења Посебног колективног уговора за запослене у ЈЛС или процес спровођења Стратегије за реформу јавне управе 2020-2030 односно Програма за реформу система локалне самоуправе 2026-2030. Из ових разлога ће и даље посебна пажња бити посвећена континуираној изградњи капацитета Стручне службе СКГО да на адекватан начин представља чланство СКГО у оквиру ових тела. Квалитетан процес заступања интереса локалних власти изискује континуирани развој капацитета Стручне службе СКГО. Приоритети ће посебно бити даљи развој аналитичке основе за рад (база података,

аналитичких сервиса и софтвера и др.), унапређење стручности запослених за заговарање интереса локалних власти (знања у областима израде аналитичких докумената и докумената практичне политике, комуникације и представљања ставова организације и др.) и умрежавања СКГО са партнерским организацијама које прате рад и резултате рада локалне самоуправе на националном, регионалном и међународном нивоу.

Осим заступања интереса локалних власти, СКГО ће анализирати праксу локалне самоуправе, идентификовати изазове и креирати конкретне ставове, поруке и мере путем којих ће заговарати пред својим чланицама унапређење управљања локалном самоуправом, са посебним фокусом на повећање одговорности, транспарентности и ефикасности у раду. СКГО ће активно заговарати изградњу модерне, отворене и одговорне локалне самоуправе која активно укључује грађане у процесе доношења одлука.

4.2. Подршка градовима и општинама у развоју капацитета за спровођење надлежности и послова локалне самоуправе

Унапређење капацитета локалне самоуправе, као и заступање интереса локалних власти, представља једну од две основне функције сваке асоцијације локалних власти па и СКГО. Развој капацитета локалне администрације је кључан за ефикасно и одговорно обављање функција локалне самоуправе, што директно утиче на квалитет живота грађана у локалним заједницама. Управо зато ће СКГО наставити да спроводи и унапређује постојеће, али и развија различите облике подршке градовима и општинама, као један од кључних функционалних праваца деловања СКГО.

СКГО ће наставити са израдом инструктивних материјала и смерница односно модела аката, приручника и водича који ће пратити измене стратешког и законодавног оквира и увођење нових захтева које се постављају пред локалну самоуправу. Израда инструктивних материјала, а посебно њихово комбиновање са обукама/радионицама и/или директном техничком подршком за њихово усвајање и примену у појединачним ЈЛС представља значајан вид подршке за којом постоји јасно исказана потреба и интересовање ЈЛС. У том смислу, један од приоритета биће и континуирано спровођење обука, пре свега акредитованих обука из Секторског континуираног програма стручног усавршавања запослених у ЈЛС. Поред тога, СКГО ће наставити да развија и спроводи и друге врсте обука и радионица које су неопходне за развој локалне самоуправе. Основни видови обуке биће регионалне обуке/семинари, вебинари, е-обуке и хибридне форме (обуке уживо у комбинацији са вебинарима или е-обуком), као и обуке и менторска подршка који ће бити пружани непосредно градовима и општинама које су корисници пакета подршке. У циљу јачања интерних капацитета за спровођење обука, СКГО планира да изради анализу могућности за побољшање постојећег портала за е-обуке и да, на основу тога, спроведе визуелно и функционално унапређење и ове интернет платформе. Додатно, у циљу оснаживања успостављеног система стручног усавршавања запослених у ЈЛС, СКГО ће заступати проширење обухвата учесника акредитованих обука и на организације, установе и предузећа чији је оснивач ЈЛС, те ојачавати систем управљања људским ресурсима и стручним усавршавањем у јединицама локалне самоуправе.

СКГО ће обезбедити информације и саветодавну подршку чланству, посебно кроз е-Питање и редовно ажурирање Базе питања и одговора и кроз сервис Правне новости (којим

се чланицама СКГО обезбеђују информације о новоусвојеним прописима). СКГО ће наставити да развија ове услуге првенствено јачањем капацитета запослених у Стручној служби за пружање одговора на питања и израду аналитичких материјала који се достављају градовима и општинама, интензивирањем комуникације са националним институцијама надлежним за одређене прописе (у вези са тумачењем њихове садржине) и даљим развојем препознатљивости ове врсте подршке чланицама. У новом стратешком периоду, посебно ће бити размотрена и имплементирана употреба вештачке интелигенције за унапређење сервиса Е-питање и базе питања и одговора СКГО.

Нова знања и софтверске могућности биће коришћени и за унапређење система за вредновање учинка. СКГО ће изградити нови портал за вредновање учинка и извршити ревизију целе методологије рада и садржаја свих посебних индекса који су део система за вредновање учинка. Посебно ће акценат бити стављен на поједностављење корисничког искуства, односно на јачање употребљивости података из спроведених самопроцена или независних екстерних процена, како за потребе СКГО, тако и за потребе појединачних чланица.

У претходних неколико година, пакети подршке градовима и општинама, представљали су један од најважнијих и најкориснијих директних видова подршке чланству. Управо зато, СКГО ће наставити да их интензивно програмира и спроводи, првенствено кроз пројекте подржане од стране развојних партнера. Осим потребе да се овај облик подршке прошири на највећи могући број различитих тема и надлежности локалне самоуправе, приоритет ће бити и даље профилисање методологије за спровођење пакета подршке тако да она још више одговори на конкретне ситуације у локалним срединама, али и да успостави стандарде за унапређење деловања на нивоу целе локалне самоуправе у конкретним областима у оквиру којих се спроводи пакет подршке.

Једна од кључних претпоставки за развијање капацитета локалних власти јесте постојање адекватно обучених службеника у оквиру локалне администрације. Једна од претпоставки за то јесте доступност и способност професионалаца из локалне самоуправе за преношење знања, како у смислу обуке за своју локалну администрацију тако и за обуке кроз мрежу СКГО за друге градове и општине. Узимајући то у обзир, СКГО ће организовати периодичне (годишње или двогодишње у складу са потребом) програме обуке тренера из саме локалне администрације, који би у различитим областима, преносили практична знања и искуства другим колегиницама и колегама у систему локалне самоуправе. Друга претпоставка јесте оспособљавање запослених у локалним администрацијама за менторску подршку младим кадровима и привлачење младих стручњака у систем локалне самоуправе. У том циљу, СКГО ће спроводити и периодични програм обуке локалних службеника за менторску подршку новозапосленима у локалној администрацији и годишњи програм обуке студената завршних година факултета (у форми једнонедељног или двонедељног курса) за познавање система локалне самоуправе.

4.3. Подршка локалним самоуправама у имплементацији развојних пројеката

Развој капацитета локалне самоуправе за коришћење расположивих домаћих и међународних фондова и програма, посебно фондова Европске уније једна је од кључних

функција СКГО. У претходном стратешком периоду, ова функција била је део подршке укупном развоју капацитета локалне самоуправе, а у новом стратешком периоду она се издваја као засебна и посебно приоритетна функција подршке градовима и општинама. Колики значај за развој локалне заједнице и за унапређење јавних услуга и инфраструктуре имају национални наменски фондови и средства и програми Европске уније, може се препознати у бројним локалним пројектима у Републици Србији који су остварени уз поменућу финансијску подршку. Значај фондова Европске уније за локални развој посебно је видљив у земљама које су последње приступиле Европској унији, а у којима је проширење могућности за коришћење европских фондова довело до тога да веома велики део локалних инвестиција јесу резултат аплицирања градова и општина за средства из кохезионих и других фондова и програма Европске уније.

Управо препознавајући потребу да градови и општине интензивирају развој својих капацитета за припрему локалних пројеката у складу са принципима и инструментима кохезионе политике ЕУ, СКГО је у новом стратешком периоду подршку чланицама у том процесу поставила као приоритетну функцију. Један од приоритета СКГО ће бити даље учешће у процесу програмирања, коришћења и надзора над спровођењем фондова и програма Европске уније, уз јачање сарадње са надзорним телима за спровођење и праћење и информисање ЈЛС о отвореним позивима. СКГО ће нарочито активно заговарати потребу да се на националном нивоу успостави преко потребан механизам финансијске подршке за претфинансирање и кофинансирање пројеката ЈЛС из фондова Европске уније.

СКГО ће посветити посебну пажњу јачању улоге локалне самоуправе у процесу увођења и примене инструмената кохезионе политике Европске уније у Србији. У склопу тога, СКГО ће континуирано организовати програме обука за локалне самоуправе за разумевање принципа и инструмената кохезионе политике Европске уније и за припрему и спровођење пројеката за фондове и програме Европске уније. Током овог стратешког периода биће организован и посебан програм директне подршке кроз пакете подршке значајном броју локалних самоуправа за јачање капацитета за примену инструмената кохезионе политике Европске уније као и за припрему пројеката.

Зарад пружања подршке чланицама при конкурсима за средства међународних донаторских организација, као и републичких и покрајинских фондова, СКГО ће додатно ојачати саветодавну подршку чланству за припрему пројеката. СКГО ће интензивно радити на прикупљању информација о могућностима финансирања међуопштинских и/или локалних пројеката из средстава претприступних фондова Европске уније и мултилатералне и билатералне развојне подршке (донатори, фондови, кредити) и обавештавати своје чланице о томе. Посебан алат који ће се користити за комуникацију биће електронски портал СКГО на којем се објављују јавни позиви за конкурсима локалних власти за финансијску подршку локалним пројектима.

Коначно, кључни приоритет СКГО у даљем развоју функције подршке локалним развојним пројектима биће даље позиционирање организације као организатора процеса финансијске подршке локалним пројектима кроз међународне пројекте, првенствено пројекте које финансира Европска унија, а спроводи СКГО. У оквиру тога, у сарадњи са партнерима из националних органа и ресорних министарстава, СКГО планира да кроз коришћење фондова Европске уније обезбеди подршку градовима и општинама за

финансирање локалних пројеката, посебно оних који се односе на развој локалних социјалних услуга, затим на област територијалног развоја (за спровођење стратешких докумената за развој урбаних подручја), као и за развој инфраструктуре у руралним срединама (за коришћење средстава из мере 6 ИПАРД програма након што се та мера акредитује). У склопу овог дела функција, СКГО ће пружити директну подршку развоју, финансирању и спровођењу међуопштинских и/или локалних пројеката од стране градова и општина, њихових установа, организација и регионалних развојних агенција и осталих партнера у оквиру локалних заједница. Између осталог, део те подршке биће пружање стручне и техничке помоћи градовима и општинама у управљању пројектима посебно у области пројектних набавки, финансијског извештавања и примене методологије праћења и евалуације пројеката. Такође, СКГО ће у оквиру фондова који јој буду додељени на управљање (грант шеме и др.) спроводити поступак избора и уговарања пројеката, координацију и мониторинг спровођења уговорених пројеката, редовно праћење и контролу извршења уговорених обавеза и оперативних и финансијских процедура и извештаја, као и обезбеђивање извршавања препорука и корективних мера у циљу ефикасне и исправне имплементације пројеката које локалне самоуправе финансирају у сарадњи са СКГО. У том контексту СКГО ће у сарадњи са првенствено ресорним министарствима задуженим за европске интеграције, финансије и локалну самоуправу али и другим националним институцијама, у наредном периоду активно учествовати у изградњи и имплементацији инструмената кохезионе политике ЕУ, као и у одговарајућем профилисању потенцијалне улоге СКГО у будућој имплементацији кохезионе политике ЕУ у Србији.

4.4. Међународна сарадња

Међународна сарадња омогућава локалним самоуправама да уче од других, да се повезују и да заједнички раде на решавању проблема и унапређењу својих заједница. Међународна сарадња је од великог значаја за асоцијације локалне самоуправе јер обезбеђује услове за размену искустава, знања и капацитета у циљу развоја локалне самоуправе и за развој партнерстава о заједничким потребама и приоритетима. Кроз међународне форуме, представљају се приоритети, потребе и интереси локалних власти и настоји да се обезбеди да шири интегративни процеси, разумеју и уважавају потребе локалних власти у некој земљи. Из ових и других разлога, СКГО има развијену међународну сарадњу како у оквиру регионалних и европских форума и организација, тако и са конкретним асоцијацијама из других земаља. У том процесу посебни приоритети ће бити успостављање партнерске сарадње између асоцијација и самих градова и општина, размена искустава и знања: 1) о децентрализацији и реформама локалне самоуправе и јавне управе у појединим земљама; 2) о дијалогу локалних и националних власти; 3) о улози и потребама локалних власти у процесу европских интеграција; 4) и могућностима за локални развој кроз коришћење европских фондова и партнерствима са асоцијацијама и локалним властима из других земаља у коришћењу доступних фондова.

У наредном периоду, СКГО ће посветити посебну пажњу интензивирању сарадње организације и њених чланица са европским и регионалним организацијама локалних власти (Савет европских општина и региона - ЦЕМР и Мрежа асоцијација локалних власти Југоисточне Европе – НАЛАС), мрежама, платформама и иницијативама, као и са сестринским асоцијацијама локалних власти, посебно из региона Југоисточне Европе. У

овом процесу СКГО ће настојати да буде незаобилазан чинилац, па и покретач, регионалне сарадње локалних власти и умрежавања и сарадње локалне самоуправе у Србији са градовима и општинама и локалним политичким лидерима и стручњацима из Европске уније и посебно из региона Југоисточне Европе.

СКГО ће наставити да обезбеђује подршку за изградњу капацитета и рад представника својих чланица у овим европским организацијама у којима учествују локалне власти као што је Конгрес локалних и регионалних власти Савета Европе или у форуми који су део процеса европских интеграција попут Заједничког консултативног одбора са Комитетом региона.

Развој партнерстава са градовима и општинама из других земаља и умрежавање биће и даље један од приоритета СКГО. СКГО ће настојати да пружи потребну подршку својим чланицама у спровођењу процеса успостављања сарадње са локалним властима из других земаља (кроз повезивање и комуникацију, давање правних и других савета приликом уређивања облика и садржине сарадње, и др.).

СКГО ће наставити да подржава и организује европске манифестације на локалном нивоу (као што су Европска недеља локалне демократије, Европска недеља урбане мобилности, Европске зелена недеља).

Имајући у виду процес европских интеграција у којем се налази Република Србија и потребу да локалне власти али и њихова асоцијација још боље разумеју обавезе и потенцијале које доноси овај процес за локалне власти, унапређење представљања интереса локалних власти при институцијама Европске уније биће један од приоритета СКГО у наредном петогодишњем периоду. Полазећи од најбољих искуства других националних асоцијација локалних и регионалних власти, СКГО ће покренути процес анализе и дефинисати мапу пута за отварање и функционисање представништва асоцијације које би деловало при институцијама Европске уније. У том смислу, СКГО ће покренути дијалог са националним властима, са другим домаћим партнерима који ће имати или имају сличне потребе, као и са партнерским европским и националним асоцијацијама које делују или имају потребу за непосредном сарадњом са институцијама Европске уније (посебно асоцијације из других земаља које се налазе у процесу приступања), о могућој сарадњи односно коришћењу или интеграцији постојећих ресурса или заједничком креирању нових ресурса путем којих би се обезбедио овај стратешки приоритет СКГО.

4.5. Информисање и комуникација

Правовремена и адекватна комуникација са јавношћу кључна је за остварење свих функција СКГО, посебно заступања интереса локалних власти и подршке развоју капацитета градова и општина. Асоцијације градова и општина, попут СКГО, играју кључну улогу у осигуравању да локалне власти буду укључене у процес доношења одлука на националном нивоу. Кроз комуникацију са јавношћу, асоцијације ефикасно заступају интересе локалних власти пред националним органима и обезбеђују да градови и општине буду укључени у израду докумената јавних политика и прописа. Комуникација са јавношћу омогућава асоцијацијама да пружају информације и саветодавну подршку својим чланицама. Кроз сарадњу са медијима и коришћење друштвених мрежа, оне промовишу

добре праксе рада локалних власти и информишу јавност о темама значајним за локалну самоуправу. Управо из ових разлога, СКГО већ дуги низ година посвећује посебну пажњу бољој препознатљивости и ефикаснијој комуникацији са локалним самоуправама, медијима, државним институцијама и међународним партнерима.

СКГО ће наставити да унапређује механизме комуникације, уводећи иновативне услуге које ће омогућавати бржи проток информација ка локалним самоуправама, медијима, државним институцијама и међународним партнерима. Сарадња са медијима биће настављена у складу са досадашњом праксом, а поред традиционалних начина комуникације (саопштења и конференције за медије, односно учешће медија на скуповима у организацији СКГО), посебна пажња биће посвећена информисању путем друштвених мрежа (Фејсбук, Х, Инстаграм), као и Јутјуба – платформе за дељење видео-садржаја. Будући да савремене околности налажу све више дигиталне комуникације и коришћење дигиталних платформи, комуникација са корисницима, појединцима и организацијама биће додатно унапређена (интензивнијом употребом видео-садржаја, инфографика и др.).

СКГО планирана да изради и презентује визуелно и функционално савременији интернет портал, који је важан алат за информисање јавности и посебно чланица СКГО. Биће настављена дистрибуција електронских информација и еНовина СКГО градовима и општина и специјализованој јавности и континуирано ће се повећавати циљна група прималаца ових информација.

Имајући у виду да је процес европских интеграција изузетно важан за локалне власти, информисање чланства о различитим темама у области европских интеграција и даље ће бити једна од важних активности. Поред континуираног информисања чланица о утицају процеса европских интеграција односно усклађивања домаћег правног система са европским тековинама на систем локалне самоуправе, посебна пажња биће посвећена информисању градова и општина о расположивим средствима из фондова Европске уније за локалне пројекте. СКГО ће информисати локалне самоуправе о домаћој и иностраној најбољој пракси у успостављању пројектних партнерстава, о искуствима у процесу припреме и спровођења локалних пројеката као и о потребама за даље унапређивање капацитета локалних власти за адекватно коришћење средства Европске уније која буду на располагању локалним властима у Републици Србији.

5. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ЗА УПРАВЉАЊЕ СПРОВОЂЕЊЕМ СТРАТЕШКОГ ПЛАНА СКГО

Усвајањем Стратешког плана не завршава се процес планирања. За сваку годину његовог спровођења, биће припремљен и годишњи акциони план (ГАП), који ће разматрати и усвајати Председништво СКГО. Годишње планирање биће засновано на различитим информацијама и ширем учешћу чланица СКГО кроз рад Председништва, одбора и мрежа СКГО и друге облике непосредне комуникације са градовима и општинама. СКГО ће спроводити и различите врсте конкретних анализа потреба локалне самоуправе и стања у појединим областима. Основа за годишње планирање биће активности из националних

планских докумената у којима је СКГО препозната као партнер, а пре свега програми и пројекти које СКГО спроводи, као и њихови временски и финансијски оквири. У циљу израде ГАП, СКГО ће пратити и информације о плановима Владе и ресорних министарстава, посебно у смислу нових прописа и јавних политика, као и информације о плановима међународних и домаћих и других партнера (нпр. пројеката и програма других организација).

Током године, план активности спроводиће органи, тела и Стручна служба СКГО. Председништво СКГО ће пратити спровођење годишњег плана (разматрањем редовних извештаја на седницама), а Стручна служба ће спроводити континуирани надзор и периодично интерно оцењивање остварења планираних активности и резултата (у циљу прилагођавања постојећег плана могућим променама контекста и евентуалне потребе за другачијом приоритизацијом планираних активности). За извештавања Скупштине о раду организације припремаће се годишњи извештаји, као и коначни извештај о спровођењу Стратешког плана СКГО за период 2026–2030. године, који ће Председништво разматрати по истеку последње календарске године трајања Стратешког плана. На тај начин, биће обезбеђен институционални механизам годишњег планирања, праћења и извештавања о остварењу стратешких циљева и годишњих активности.

Важан део деловања СКГО представља учешће у активностима кроз које се спроводи *Програм за реформу система локалне самоуправе у Републици Србији* (Програм) и његов Акциони план за период 2026–2030. године, који су у припреми. Зато ће СКГО блиско сарађивати са МДУЛС у спровођењу активности које су предвиђене овим програмом и координирати своје деловање са планираним процесом реформе система локалне самоуправе. Будући да је реформа локалне самоуправе део реформе јавне управе и саме Стратегије РЈУ, као и да тим процесом управља Савет за реформу јавне управе чији је и СКГО члан, реформске активности биће координисане и на нивоу овог тела.

Коначно, значајан део ГАП биће и активности које СКГО спроводи кроз међународне пројекте и програме, па ће у њиховој припреми и спровођењу Стручна служба блиско сарађивати са међународним партнерима који подржавају ове пројекте и програме, односно са којима се они заједнички спроводе. Сарадња ће се посебно наставити са дугогодишњим развојним партнерима, са којима СКГО већ има уговорене пројекте сарадње, као што су Европска унија, Влада Швајцарске Конфедерације (Швајцарска канцеларија за сарадњу у Србији – *SDC* и *SECO*), Краљевина Шведска (*SIDA*), Савет Европе или УНИЦЕФ. СКГО ће и надаље примењивати приступ интеграције међународних пројеката које спроводи у дефинисан Стратешки план СКГО, односно настојати да они директно доприносе спровођењу утврђених приоритета ЛС и остварењу утврђених циљева организације. Координација сарадње са међународним партнерима биће додатно ојачана организацијом годишњих састанака међународних партнера СКГО, који су као облик сарадње започети у претходном стратешком периоду, на којима ће се представљати остварени резултати, кључне лекције, приоритети и планови СКГО. Интензивна сарадња са међународним и билатералним партнерима изузетно је важна за рад СКГО, а наставак њихове континуиране подршке за програме и пројекте које спроводи СКГО, један је од кључних предуслова за остварење мера и циљева Стратешког плана СКГО.

6. ЛОГИЧКА МАТРИЦА СТРАТЕШКОГ ПЛАНА

ОПШТИ ЦИЉ – СИСТЕМ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ КОЈИ ОМОГУЋАВА ПУНО ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ГРАЂАНА НА ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ И ЕФИКАСНО, ДЕЛОТВОРНО И ОДРЖИВО ПРУЖАЊЕ УСЛУГА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ ГРАЂАНИМА И ПРИВРЕДИ					
ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 1: РЕФОРМИСАН ПОЛОЖАЈ И УРЕЂЕЊЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ					
Планирани резултати	Објективно проверљиви показатељи	Полазна вредност	Планирана вредност (2030)	Извори провере	Претпоставке
Интензивирана реформа системских поставки локалне самоуправе	Број одредби ЕПЛС које је прихватила Република Србија Унапређен системски правни оквир (Закон о локалној самоуправи)	24 (2025) Не (2025)	27 Да	Закон о потврђивању Европске повеље о ЛС Извештај Стручне службе СКГО	Спровођење Програма за реформу система локалне самоуправе Политичка стабилност и опредељење за наставак реформи система локалне самоуправе
Унапређена функција управљања људским ресурсима у локалној управи	Вредност индекса СКГО за управљање људским ресурсима у ЛС	Биће утврђено крајем 2025	+20% ¹	Индекс СКГО	Успешно спроведена стручна подршка за ЈЛС од стране СКГО Систем УЉР заснован на компетенцијама интегрисан у све области и функције

¹ Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност

Унапређена примена начела доброг управљања у локалној самоуправи	Вредност индекса доброг управљања СКГО	Биће утврђено крајем 2025	+10% ³	Индекс СКГО	Спремност ЈЛС за пуну примену начела доброг управљања
	Број ЈЛС које имају ЈУМ	69 (2024) ²	100	Подаци МДУЛС	Постојање одговарајућих људских капацитета у ЈЛС за примену начела ДУ у спровођењу надлежности Доступна финансијска подршка националних институција и међународних развојних партнера за увођење ЈУМ и подршка за попис административних поступака
ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 2: УНАПРЕЂЕН СИСТЕМ ФИНАНСИРАЊА И ОДГОВОРНО УПРАВЉАЊЕ РАЗВОЈЕМ И ФИНАНСИЈАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ					
Планирани резултати	Објективно проверљиви показатељи	Полазна вредност	Планирана вредност (2030)	Извори провере	Претпоставке
Унапређен систем финансирања у правцу фискалне одрживости и финансијске аутономије ЛС	Удео текућих прихода ЛС у укупним текућим приходима у Републици Србији ⁴	13.3 % (2024)	15%	Месечни билтен МФ	Конструктиван дијалог и консензус о реформисању системског правног оквира за финансирање ЛС и спровођењу политике финансијске децентрализације
	Хоризонтални баланс финансија ЈЛС (приходи	Биће утврђено крајем 2025	Биће утврђено крајем 2025	СКГО база локалних буџета	

² Полазна вредност показатеља заснована је на подацима Министарства државне управе и локалне самоуправе

³ Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност

⁴ Полазна и планирана вредност показатеља подразумева постојећи ниво и садашњи систем расподеле јавних надлежности и послова између локалне самоуправе и других нивоа јавне власти.

	по становнику ЈЛС пре и после уједначавања) Удео општих буџетских прихода ЛС у укупним буџетским приходима ЛС ⁵	92% (2024)	94%	Аналитички сервис ЈЛС	
Унапређено планирање и извршење локалног буџета	Степен извршења капиталних издатака у буџетима локалне самоуправе	68% (2024)	78%	СКГО база локалних буџета	Усклађивање програмске структуре буџета ЛС са оквиром развојног и средњорочног планирања и појачан ангажман и сарадња секторских служби и институција ЛС при планирању и извештавању о учинцима буџета
	Вредност индекса СКГО за локалне финансије (део буџет)	Биће утврђено крајем 2025	+10% ⁶	Индекс СКГО	
	Вредност индекса СКГО за локалне финансије (део ЛПА)	Биће утврђено крајем 2025	+10% ⁷	Индекс СКГО	Адекватност материјалних и људских ресурса за квалитетно обављање надлежности ЛПА
Унапређење одговорног и транспарентног коришћења јавних средстава ЈЛС	% ЈЛС које имају успостављен систем ФУК ⁸	58% (2024)	100%	СКГО Индекс добре управе	Адекватно разумевање доносилаца одлука у ЈЛС о важности интерне финансијске контроле (и носилаца послова ФУК и ИР) за различите подсистеме управљања и локалних јавних политика
	% ЈЛС које имају функционалну интерну ревизију	51%(2024)	70%	Консолидовани извештај МФ о ИФКЈ	

⁵ Полазна и планирана вредност показатеље подразумева постојећи ниво и садашњи систем расподеле јавних надлежности и послова између локалне самоуправе и других нивоа јавне власти

⁶ Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност

⁷ Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност

⁸ Индикатор се мери на основу података из СКГО Индекса добре управе који се спроводи на стандардизованом узорку од 60 ЈЛС

	Транспарентност локалне самоуправе у делу буџета - пораст просечне оцене	8,4 (2024)	10	Индекс транспарентности ЛС (ЛТИ) – област Буџет	
ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 3: УНАПРЕЂЕНО ПЛАНИРАЊЕ И СПРОВОЂЕЊЕ ЛОКАЛНИХ ПОЛИТИКА КОЈЕ ДОПРИНОСЕ ЕКОНОМСКОМ И СОЦИЈАЛНОМ РАЗВОЈУ					
Планирани резултати	Објективно проверљиви показатељи	Полазна вредност	Планирана вредност (2030)	Извори провере	Претпоставке
Унапређени капацитети локалне самоуправе за подстицање економског развоја	Вредност индекса СКГО за ЛЕР Однос извршења и плана буџета ЛС за буџетске програме 3 и 4 (ЛЕР и туризам)	Биће утврђено крајем 2025 75,44% ⁹ (2024)	+10% ¹⁰ 85%	Индекс СКГО за локални економски развој СКГО база локалних буџета	Опредељеност ЈЛС да се баве пословима ЛЕР-а и да спроводе политике које воде привлачењу улагања, подршци привреди, интегралном планирању и одрживом развоју туризма и подстицању запошљавања
Унапређено деловање ЈЛС у области пољопривреде и руралног развоја и у коришћењу средстава ИПАРД програма	Вредност индекса СКГО за пољопривреду и рурални развој Број локалних стратегија руралног развоја (ИПАРД индикатор) Број подржаних пројеката локалне руралне инфраструктуре	Биће утврђено крајем 2025 0 (2025) 0 (2025)	+10% ¹¹ 30 15	Индекс СКГО за пољопривреду и рурални развој ИПАРД Управљачко тело ИПАРД Управљачко тело	Подршка пољопривреди и руралном развоју препозната као приоритет на локалном нивоу Акредитована мера 5 у оквиру ИПАРД програма (ЛЕАДЕР) Акредитована мера 6 у оквиру ИПАРД програма

⁹ Показатељ се односи на просечан проценат извршења буџета ЈЛС у односу на планирани буџет за Програм 3 Локални економски развој (73.44 %) и Програм 4 Развој туризма (77.63 %) и заснива се на подацима из СКГО базе локалних буџета.

¹⁰ Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност

¹¹ Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност

	из средстава ИПАРД програма				(рурална јавна инфраструктура)
Унапређена доступност, квалитет и ефикасност локалних здравствених услуга, услуга социјалне заштите и социјалне инклузије на локалном нивоу	Реформисан правни оквир за хитну медицинску помоћ	Не (2025)	Да	Извештај СКГО	Унапређење стратешког и нормативног оквира за развој услуга социјалне заштите у заједници
	Број ЈЛС које обезбеђују најмање четири локалне социјалне услуге	26 (2023)	+ 20% ¹²	Подаци којима располажу РЗСЗ, ПЗСЗ, МРЗБСП	
	Број ЈЛС које имају посебне или интегрисане локалне политике (стратешки и/или оперативни документ) за социјалну инклузију посебно осетљивих друштвених група и/или ромске заједнице	45 (2025)	60	Подаци МЉМПДД	
Унапређено деловање локалне самоуправе у области образовања и подршке деци и омладини	Број ЈЛС са међу-секторском подршком раном дечијем развоју и родитељству	35 (2024)	+50% ¹³	Извештаји СКГО	Доступна подршка међународних развојних партнера
	Број ЈЛС које имају локални плански документ за омладинску политику	41 (2024)	110	Подаци Националне асоцијације канцеларија за младе	Спремност ЈЛС за доношење новог планског документа
Развијене доступне, ефикасне и квалитетне локалне	Број ЈЛС које имају усвојен плански документ у области спорта усклађен са	3 (2025)	50	Извештаји СКГО/резултати анкетања Подаци МС и ССС	Усвојена нова стратегија за развој спорта у Републици Србији

¹² Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност

¹³ Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност

политике у области спорта и културе	новом Стратегијом развоја спорта Број ЛС које имају стратешки или развојни документ који помиње или уређује културу на локалном нивоу	60 (2025) ¹⁴	110	Извештај и анализе СКГО	Усвојена нова национална стратегија развоја културе у Републици Србији
ПРОГРАМСКИ ЦИЉ 4: УРБАНИ РАЗВОЈ ЗАСНОВАН НА ОДРЖИВОСТИ, УКЉУЧЕНОСТИ И ЈЕДНАКОСТИ, УСМЕРЕН НА ПРОСПЕРИТЕТ ЛОКАЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА И УГЉЕНИЧНУ НЕУТРАЛНОСТ					
Планирани резултати	Објективно проверљиви показатељи	Полазна вредност	Планирана вредност (2030)	Извори провере	Претпоставке
Унапређено спровођење надлежности у области заштите животне средине, смањење ризика од катастрофа и адаптација на климатске промене	Вредност индекса СКГО за заштиту животне средине	Биће утврђено крајем 2025	+10% ¹⁵	Индекс СКГО за заштиту животне средине	Унапређење капацитета ЈЛС за примену прописа из ЗЖС, партиципација. Доношење подзаконских аката и развој стратешког оквира за ЗЖС
	Укупна годишња буџетска издвајања за заштиту животне средине и зелену инфраструктуру	Биће утврђено током 2025	+30% ¹⁶	СКГО база локалних буџета	Унапређење система финансирања и развој зелене инфраструктуре
	Укупна годишња буџетска издвајања за управљање ванредним ситуацијама	Биће утврђено током 2025	+20% ¹⁷	СКГО база локалних буџета	Развој стратешког оквира за ванредне ситуације, као и у домену ризика од катастрофа

¹⁴ Полазна вредност је заснована на истраживању СКГО из 2025.године

¹⁵ Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност

¹⁶ Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност

¹⁷ Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност

Подршка транспарентно м и одрживом урбаном и просторном планирању	Проценат ЈЛС које издвајају средства из буџета за бесповратно суфинансирање радова на инвестиционом одржавању зграда ¹⁸	25%	40%	СКГО база буџета и завршних рачуна ЈЛС	Унапређење локалног стратешког оквира за становање, конкурси МРЕ за суфинансирање мера енергетске санације зграда за становање.
	Вредност СКГО индекса партиципације у урбанистичком планирању	6,25 (2023)	9	СКГО индекс партиципације у урбанистичком планирању	Развој и промоција механизма за рано и континуирано учешће грађана, као што су јавне расправе, радионице и дигиталне платформе. Јачање капацитета ЈЛС за примену транспарентних и инклузивних процедура, и подстицање сарадње са организацијама цивилног друштва.
	Број локалних самоуправа са усвојеним Плановима одрживе урбане мобилности (ПОУМ)	5 (2025)	30 (2030)	Годишње истраживање СКГО	Реализација ЛИИД пројекта, увођење ПОУМ-а у законски оквир као обавезу
Развој система комуналних услуга и одрживог управљања енергијом	Проценат ЈЛС које имају Програм изградње и одржавања комуналне инфраструктуре	0%	100%	Годишње истраживање СКГО	Доношење подзаконског акта у области комуналних делатности
	Укупна годишња буџетска издвајања за развој и одржавање комуналне инфраструктуре	Биће утврђено током 2025	+20% ²⁰	СКГО база буџета и завршних рачуна ЈЛС	Увођење методологије цена комуналних услуга Спремност и ефикасност ЈЛС у процесу припреме и

¹⁸ Објективни показатељ укључује и градске општине

²⁰ Планирана вредност подразумева процентуални пораст у односу на остварену полазну вредност

	Проценат ЈЛС које су увеле систем енергетског менаџмента ¹⁹	75.8% (2024)	100%	Регистар лиценцираних и именованих енергетских менаџера код МРЕ	усвајања програма развоја и одржавања комуналне инфраструктуре Доступност обуке за лиценцирање енергетских менаџера и спровођење акредитованих обука за представнике ЈЛС на тему енергетског менаџмента
УНАПРЕЂЕЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ И ФУНКЦИЈА СКГО					
Функција	Објективно проверљиви показатељи	Полазна вредност (2025)	Планирана вредност (2030)	Извори провере	Претпоставке
Заступање интереса локалних власти	Број нових иницијатива и предлога за измене и допуне јавних политика и прописа Број националних докумената јавних политика, закона или подзаконских аката који су унапређени деловањем СКГО	Биће утврђено крајем 2025²¹ Биће утврђено крајем 2025²²	Биће утврђено крајем 2025 Биће утврђено крајем 2025	Извештаји и базе података СКГО	Спремност националних органа на усвајање измена Закона о локалној самоуправи које су планиране Програмом за реформу система ЛС (увођење обавезе консултовања ЈЛС или њихове националне асоцијације). Спремност националних органа на децентрализацију и унапређење позиције

¹⁹ Проценат се односи на локалне самоуправе које су обвезнице система енергетског менаџмента

²¹ Полазна вредност обухвата иницијативе и предлоге које је СКГО покренула током спровођења Стратешког плана 2022-2025

²² Полазна вредност односи се на период спровођења Стратешког плана СКГО 2022-2025

					локалне самоуправе у систему јавне управе Заинтересованост чланица СКГО за непосредну подршку дефинисању иницијатива и предлога СКГО
Подршка градовима и општинама у развоју капацитета за спровођење надлежности и послова локалне самоуправе	Број полазника из ЛС који су учествовали на обукама СКГО Број спроведених пакета подршке (ППО) Унапређен електронски систем за вредновање учинка локалне самоуправе Унапређен електронски портал е-питање и база питања и одговора	20574²³ 147²⁴ Не (2025) Не (2025)	25000²⁵ 176²⁶ Да Да	Извештаји и базе података СКГО	Заинтересованост запослених у ЈЛС за похађање обука које организује СКГО Континуирана подршка међународних партнера пројектним активностима СКГО Стабилна финансијска подршка чланица раду СКГО (кроз чланарину)
Подршка локалним самоуправама у имплементацији развојних пројеката	Проценат ЛС које су од стране СКГО подржане у изградњи капацитета за примену инструмената кохезионе политике ЕУ²⁷	21% (2025)	70% (2030)	Извештаји и базе података СКГО	Интензивирање процеса европских интеграција Републике Србије Унапређен и додатно развијен правни оквир за

²³ Полазна вредност обухвата укупан број учесника на акредитованим обукама као и другим обукама и радионицама реализованим у претходном стратешком периоду 2022-2025 (закључно са крајем маја 2025, биће ажурирано пред усвајање СП)

²⁴ Полазна вредност обухвата пакете подршке градовима и општинама који су реализовани током претходног стратешког периода 2022–2025.

²⁵ Планирана вредност обухвата укупан број учесника на акредитованим обукама као и другим обукама и радионицама у стратешком периоду 2026-2030

²⁶ Планирана вредност обухвата пакете подршке градовима и општинама који ће се реализовати током стратешког периода 2026–2030

²⁷ Показатељ се односи на % ЛС које су добиле стручно техничку подршку СКГО кроз финансијске грантове, пакете подршке, обуке, радионице и друге механизме подршке за изградњу капацитета

	Број нових интегралних пројеката који су финансијски подржани из међународних средстава којима управља СКГО	0 (2025)	20 (2030)		примену кохезионе политике ЕУ Заинтересованост ЛС и запослених у локалној администрацији за развој капацитета у области припреме и спровођења интегралних пројеката Доступност фондова ЕУ за интегралне пројекте које спроводи СКГО
Међународна сарадња	СКГО активно учествује у раду НАЛАС-а и ЦЕМР-а²⁸ СКГО редовно организује активности у оквиру европских манифестација које промовишу питања од интереса за ЛС ²⁹ Израђена мапа пута за успостављање представништва СКГО при институцијама Европске уније	Да (2025) Да (2025) Не (2025)	Да Да Да	Извештаји и базе података СКГО	Интензивирани процес европских интеграција Републике Србије Спремност националних органа и/или партнера за успостављање заједничког оквира за деловање при институцијама Европске уније Стабилна финансијска подршка чланица раду СКГО (кроз чланарину)
Информисање и комуникација	Број пратилаца на друштвеним мрежама	12688 (2025)	14000	Извештаји и базе података СКГО	Континуирана подршка међународних партнера пројектним активностима СКГО

²⁸ Мрежа асоцијација локалних власти југоисточне европе - Network of associations of local authorities of South-East Europe (NALAS); Савет европских општина и региона - The Council of European Municipalities and Regions (CEMR)

²⁹ Под појмом европске манифестације мисли се на: Европску недељу мобилности, Европску недељу локалне демократије и Европску зелену недељу.

	Просечан број годишњих објава на сајту СКГО (кумулативно – вести, догађаји, конкурси, библиотека, модели аката, мултимедија)	450 (2023/2024)	500		Заинтересованост медија за рад СКГО и локалних власти
	Просечан број медијских извештаја о раду СКГО у току једне године	1100 (2023/2024)	1150		
	Унапређен интернет портал СКГО	Не (2025)	Да		
	Број корисника е-новина СКГО	5000	5500		